

Bankirji snujejo svetovni trust sladkorja

Ako se načrt izvede, bo moč trsta občutiti sleharna družina. Newyorški bankirji si hočejo zavarovati investicije na Kubi. Tajna seja se je vršila v Bruslju.

Washington. — Medtem, ko je senatni finančni odbor vrnil zaslijanje o novi carinski predlogi, so velebankirji v Wall streetu in v finančnih krogih Evrope študirali načrt, ki zasenčuje v pomembnosti vse dosedanje poskuse mednarodnih ekonomskih imperijev. Investicijski bankirji niso zadovoljni z nič manj kot svetovnim trustom sladkorja, katerega moč, ako se načrt uresniči, bo občutita vsaka najobsebnost družina.

Gibanje za svetovni sladkorni imperij vodijo kubanski sladkorni interesi, kar pomeni newyorške bankirje in ameriške investitorje, ki so investirali v kubansko sladkorno industrijo okrog dveh in pol milijard dolarjev. Njih glavni reprezentanti na Kubi je Jose M. Tarafa, ki je že dosegel prve uspehe v tej smeri. Pripravljen je predsednika Machada, ki je zvest služabnik sladkornih interesov, da je potrebno, da se ustvari monopolna "na druga," ki bo izvažala ves kubanski sladkor. Njemu je predložil dekret oziroma načrt za formiranje Cooperative Export Agency. Načrt je Machado podpisal. Ta organizacija bo imela monopol nad eksportom kubanskega sladkorja za dobo dveh let.

Istočasno so se vršile pogovorne tudi s evropskimi sladkornimi interesi. Rezultat je bil, da je bila pred nekaj tedni sklicana tajna konferenca, ki se je vršila v Bruslju, Belgija, in katere so se udeležili zastopniki vseh sladkornih interesov. Na tem zborovanju, ki je trajalo pet tednov, so se zastopniki sporazumeli, da je produkcija sladkorja potrebno omajati v svrhu "stabiliziranja" cen. Ta sporazum, na katerega bodo gotovo pristali vsi sladkorni interesi, oziroma tudi tisti, ki kontrolirajo sladkorno industrijo na Javi, je prvi konkretni korak za organiziranje svetovnega sladkornega trusta.

Potrebno je omeniti, da ima to gibanje še posebno velik pomen za ameriško ljudstvo, iz katerega skušajo visoki carinarji izmisliti še več milijonov v bodoče. Profesor Commons z univerze Wisconsin je izračunal, da je sladkorni trust lanko leto izšel iz ameriškega ljudstva nič manj kot 289 milijonov dolarjev. Točko je namreč več plačalo za sladkor radi visoke carine. In ako se ameriškim interesom sladkorne pese posreči, da se uvozna carina na sladkor povzra, kot to doleča po nižji zbornici sprejeta predloga, bo nova carina stala ameriško ljudstvo nič manj kot 384 milijonov dolarjev letno.

Zanimivo je tudi dejstvo, da je Washington dobro poučen o najnovejšem koraku za ustvarjenje svetovnega sladkornega trusta in da je Hooverjeva administracija naklonjena temu gibanju. V njem vidi avtomatično ureditev tega vprašanja, namreč v slučaju, ako sladkorni interesi "stabilizirajo" svetovno produkcijo sladkorja, bodo difference med ameriškim sladkornimi magnati enostavno odpadle. Carinski boj med bratci bo prenehal, ker cene sladkorja bodo avtomatično nastajale na podlagi zakona "supply and demand" (potrebe in zahteve).

Bukarešta, 5. avg. — Minister dela je odredil, da inozemski delavci ne smejo iskati dela v Rumuniji toliko časa, da bodo vsi domačini upošeleni.

Antično tekstilno tovarno na Angleškem

Delavski list pravi, da se ni slastnik niti izboljšal poldrugo stoletje.

London, 5. avg. — Delavski "Daily Herald" poziva lastnike tekstilnih tovarnov v Lancashiru, naj gredo v šolo v Ameriko in potem zavrnejo svoje "predgovinske stroje, predgovinske tovarniške metode in predgovinske kapitane industrije."

"Predilnice in tkalnice v Manchesteru nudijo zanimivo izložbo za muzeje v New Yorku," piše list. "Lastniki se radi pohvalijo, da njihovi stroji obratujejo že 150 let — pa jih ni prav nič sram te škandalozne samohvale."

Župani občin v Lancashiru so večer zborovali in sklenili, da pokličejo na konferenco predstavnikov tekstilnih baronov in izprti delavcev v svrhu zblaznjenja.

Novo šotorišče stavkarjev v Gastoniji

Glasilo tovarnarjev zahteva izgon stavkarjev iz šotorišča. Gastonia, N. C. — Pleteninarji, ki so zastavljali v tovarnah Loray Co., so ustanovili novo kolonijo na svoje družine, ki so bile izgane iz kompanijskih stanovanj. Postavili so bili šotori, v katerih je prostora za več sto ljudi.

"Gastonia Gazette," ki je zelo naklonjena tekstilnim tovarnarjem, zahteva sedaj, da policija izžene družine stavkarjev iz šotorov. Prvo šotorišče stavkarjev je bilo razdejano, ko je navajala nanj močna četa policije, ki je znana po svoji brutalnosti napram stavkarjem.

Zdaj je prišlo k novemu stavkarjem Mednarodna delavska obrana, ki bo vodila legalno akcijo, da se v bodoče ne bodo kršile pravice pleteninarjem, ki so si s pomočjo delavskih organizacij zgradili šotorišče za svoje družine.

Ali bo Kanada uvedla restrikcijo priseljevanja?

Ottawa, Kan. — Kanadsko delavstvo se je pričelo vpraševati, ako bo Kanada prišla na novo silone restrikcije z ozirom na priseljevanje, kot so v veljavi v Združenih državah. Da to vprašanje prihaja v ospredje, je odgovorna precej velika brezposelnost, ki vlada v Kanadi in drugi sili na površje izseljevanje Kanadčanov v Ameriko. V posebni študiji torontskega delavskega sveta je rečeno, da priselniško delavstvo izpodriva Kanadčane na domačih tleh in da se ne radi slabih plač, za katere delajo priselniki, prisiljeni preseljevati v Združene države.

Napad na nemško princeso v Sloveniji

Ljubljana, 5. avg. — Zadnje soto je nekdo streljal na princeso Elizabeto, Windischgrätz, ko se je peljala v avtu na svoj grad v Litiji. Kroga je zdrblila šipo in leteli kosci so lahko ranili princeso na obrazu. Moški, ki je streljal, je ušel v gozd.

Mandžurska "vojna" v znamenju mastnih novic

Sovjeti in Kitajci dolže drugi druge terorizma in si kurijo z vestmi. Mirovna konferenca pa čaka.

Monkva, 5. avg. — Sovjetska častniška agentura Taas zanika kitajske vesti, da so sovjetske čete zaplenile kitajske reške ladje na meji Mandžurije in ubile dva Kitajca. Rešene čete se drže proč od meje, ne more se pa reči tega o Kitajcih, pravi Taas. Grupe kitajskih vojakov vpadajo čez mejo v ruska naselja in ropajo konje, vozove in drugo lastnino. Druga vest iz sovjetskih virov se glasi, da so Kitajci odločili nadaljnih 40 ruskih nameštencev vzhodne železnice. Končno poročila Taas, da je oddelček kitajskega vojaštva demantiral in pribežal čez mejo v Sibirijo z izjavo, da se Kitajci ne bojijo bojevati s sovjetsko Rusijo.

Harbin, Mandžurija, 5. avg. — Fang Ci-kuan, nadomestni poslovodja vzhodne železnice, katero so Kitajci vzel sovjetom, poroča, da je spor z Rusijo zaradi 1800 tovrstnih vagonov blaga, ki je namenjeno v Vladivostok, toda zdaj stoji na tih in čaka poravnave spora. Ako se mirovna konferenca zavleče, bo to blago poslano po japonskem delu železnice v Dairen.

Dalje poroča Fang, da sovjeti drže 400 kitajskih tovrstnih vagonov v Vladivostoku. Fang je nadalje obdobil sovjeta, da so v tajni svezji z Japonci, s katerimi bi si radi razdelili Mandžurijo.

Priprave za konferenco med Kitajci in sovjeti se še vedno zavlečejo na meji. Obe stranki poudarjajo krivdo za odganjanje druga na drugo.

Šest menihov obsojenih v smrti v Rusiji

Ubili so deklo, iz katere so "izgnali hudiča."

Samara, S.R.R.U., 5. avg. — Šest menihov, ki so uganjali zločinske mistične obrede, je bilo zadnje soboto obsojenih v smrt pred tukajšnjim sovjetskim sodiščem. Menihi so bili obtoženi, da so ubili deklo z imenom Nešadina in organizirali so tudi protisovjetsko komuno v Babilovji Dol.

Glede umora dekleta so pričeli izpovedati, da je bila deklica bolna. Menihi so jo položili na prag in tepli s palicami, da "izženo iz nje hudiča, ki je povzročil bolezen." Pri tem so kantali mistične besede. Obtoženi so bili tudi še drugih hudobij, ki so jih počenjali pod pretvezo "verske tolažbe."

Klanovska organizacija propada

Monroe, La. — Lokalna klanovska organizacija je v razpadu. Pred leti je bila ta postojanka najmočnejša v državi; njeni dohodki so bili skoro \$50,000 letno. V prejšnjih dveh letih je le par sto članov plačevalo članarino. Silna situacija prevladuje tudi po drugih mestih države, ki je bila svojetčasno znana kot trdnjava klanovskega gibanja.

Mussolini odredil čiščenje

Rim, 5. avg. — Mussolini je danes odredil, da se veliki svet fašistične stranke, ki je obenem državni svet Italije, snide 30. avgusta in začne z drastičnim čiščenjem stranke. Skandal v Milanu, kjer je eden voditeljev stranke, Belloni, pripekuliral milijone lir in drugi škandali po dešli so dali povod nameravnemu "čiščenju."

Mehiška vlada kolekta za brezposelnost

Mexico City, 5. avg. — Mehliška vlada je določila, da vsi zvezni nameščenci prispevajo plačo dveh dni v prid brezposelnim delavcem v Mehiki.

PROHIBICIJA JIM DELA VELIKE SITNOSTI

Kanadski prohibicionisti zahtevajo, da domoljubna vlada sodeluje z Ameriko; v Washingtonu se ne zmenijo za propozicijo.

Ottawa, Kanada. — "Rum runners" delajo veliko preglavico kanadskim prohibicionistom, ki bombardirajo vlado, da mora "nekaž storiti," da se tok zganja in piva, ki teče iz Kanade v Združene države, ustavi. Kanadski davčni minister W. D. Euler je domoljubnim suhačem pretekli teden povedal, da je v dani situaciji kanadska vlada brezmočno ustrani želji.

Rekel je, da je "rumrunner" industrija v rokah ameriških državljanov, nad katerimi kanadska vlada nima jurisdikcije. Ako krišajo s svojo obrtjo gotove zakone, niso ti zakoni v kanadskem zakoniku. Povedal je tudi, da je kanadska vlada sugestirala ameriški vladi, naj licencira vse ladje in ladje na velikih jezih. Ameriška vlada naj zahteva, da se vsak večji čoln ali ladja prijavi ameriškim pristankim oblastem ob času odhoda in prihoda. Ako bi se ta kontrola uvedla, pravi Euler, bi Amerika lahko imela dobro nadzorstvo nad "rumrunnerji." V tem slučaju bi bila tudi kanadska vlada na roko ameriški in bi odklonila butlerjem "clearance" (odhodne) papirje.

To sugestijo je vlada v Washingtonu vzela "na znanje." Gotovi ljudje so mnenja, da je namočeno prepričati dotoka opojnih plijav iz Kanade v Ameriko. V slučaju, da bi ameriška vlada skušala uvesti in izvajati sugestijo kanadske vlade, bi se butlerji poslužili pa zračne transportacije — zrakoplovov.

Euler tudi pravi, da se v Ameriki popije 95 procentov več opojnih plijav kot pa znaka izvoz iz Kanade. Pritožuje se, ker Kanada še sedaj potroši nad milijon dolarjev za asistenco ameriški prohibiciji, medtem ko se washingtonska vlada ne zmeni za sugestijo svoje severne prijateljice.

Kompanijska unija poslana po gobe

New Orleans. — Privzno zvezno sodišče je potrdilo sklep nižjega sodišča, ki prepoveduje Texas & New Orleans železniški družbi uveljavljati se v unijo klerikov. Zadnjih par let si je družba prizadevala, da razbije to unijo s pomočjo kompanijske unije, ki je bila ustanovljena v ta namen. Unija klerikov je šla na sodišče in izposlovala injunkcijo proti kompanijski uniji, oziroma namenom kompanije. In ker je zvezno sodišče potrdilo prvotni odlok, se to smatra za velik pomen in bo najbrže imelo dobre posledice v bodočih bojih proti kompanijskim unijam.

Polnina za plama po cepelinu

Washington, D. C. — Poštni departament je naznanil, da poština za plama in dopnice ali razglednice, ki jih hočejo Američani poslati po "Graf Zeppelinu," je sledeča: za plama v Nemčijo \$1 in dopnice 50c, za Japonsko \$2 in \$1, plama v Združene države okrog sveta \$3.50 in dopnice \$1.75. Kdor hoče poslati plama ali dopnice po zračni pošti v New York, mora zraven še dodati pet centov za plama in tri cente za dopnico.

500 delavcev odpuščenih

Pittsburgh, Pa. — The Duquesne Light and Power kompanija, ki jo kontrolira Mellonova družina, je odpustila 500 delavcev.

Obsojen na 78 let ječe

Chicago. — John Wysocki, ki je priznal, da je 7. julija t. l. ustrelil policaja Johna Sweeneyja, je bil v soboto obsojen na 78 let zapora. Zdaj je star 37 let.

Premogovnik obratuje s pomočjo strojalice

"Zadružni" rudarji v Dani, Indiana, ki so si znižali mezo, delajo pod orožjem.

Indianapolis, Ind. — "Koope-rativni" premogovnik v Dani je spet v obratu, toda v bližini šah-ta je montirana strojna četa deputiljev je tam dan in noč na straži. Moške, ki delajo v tej jami, so se dali potegniti od družbe, da bodo "solastrniki," če se ločijo od unije in sprejmejo delo po \$4.50 dnevne meze. Dne 28. junija je okrog 500 članov rudareke unije pregnalo "solastrnike" iz jame.

Okrog 50 unijakih rudarjev je bilo kasneje aretiranih in obtoženih. Kdaj jih spravijo pred sodišče, ni znano.

Insulino kraljestvo se širi

Konsolidacija utilitnih družb ogroža ljudsko blagostanje.

New York. — Velikanska sila in vpliv elektrarskega magnata Insulla, ki kontrolira skoro vse utilitne naprave v državah srednjega zapada, je posebno razvidna iz zemljevida, ki ga je prinesel v julijski številki "Magazine of Wall Street." Vse naprave, ki so pod direktno kontrolo Insulovih interesov, so na zemljevidu podčrtane. Industriji in agrikulturi deli držav, katerim je Chicago ekonomsko središče, prikazujejo temne proge, ki govorijo jasno o Insulovem vplivu. Zemljevid tudi prikazuje njegovo moč v novoangelskih in južnih državah, kjer je v sedmih dveh letih bilo zgrajenih več utilitnih naprav.

Sedaj se spet ališijo v javnosti govori, da se bo Insulova moč še povečala s konsolidacijo Middle West Utilities Co. z North American Light Co. Ko bo izvršeno združenje, bo ta nova kombinacija razpolagala s premoženjem dvajsetih milijard in bo lahko narekovala cene za elektriko milijonom prebivalstva.

Države Illinois, Indiana in Wisconsin so še sedaj pod kontrolo Insulovih interesov, ki posedujejo utilitne naprave v vseh večjih industrijskih mestih. Električna sila se rabi v vedno večjem obsegu v industrijah in na farmah. To dejstvo že samo na sebi prikazuje veliko nevarnost za ljudstvo blagostanja, ki lahko v bližnji bodočnosti vzbukne na dan, ako ne bo ljudstvo storilo ničesar in bo dopustilo, da se kraljestvo elektrarskega magnata razvija neprestano v vedno večji in večji obseg.

Delavci v St. Louisu za Mooneya

St. Louis, Mo. — Tukajšnje delavstvo vrši obširno kampanjo za oprostitve Tom Mooneya in Warren K. Billingsa. Izšli so tiskovine o usodi teh dveh trte kapitalistične justice, ki je bila razdeljena po celem mestu. Imeli so tudi javen shod in sprejeli zahteve za takojšno oprostitve Mooneya in Billingsa. Kampanjo vodi organizirani livarji. Mooney je član livarske unije in ob času aretacije leta 1916 je organiziral delavce na zapadni obali ter si s tem nakopal sovratstvo delavstvu antagonističnega elementa.

Dva ubita pri fašističnih izgredih na Bavarskem

Nuremberg, Bavarska, 5. avg. — Včeraj je bila tukaj velika parada bavarških fašistov pod vodstvom Adolfa Hitlerja. Fašiste je vodil tudi ekspresni Avgust Viljem, sin bivšega kaiserja. Pri tem je prišlo do spopadov med fašisti in socialisti ter komunisti. Policija je streljala in dva moška sta bila ubita in okrog 20 ranjenih.

ALI PORUŠIJO ŽELEZNE GRADOVE?

Krušilec na antracitnem polju groze smrtjo; nadomestni jih nova metoda čiščenja premoga; mnogo delavcev bo prizadetih.

Pottsville, Pa. — (F. P.) — Ako človek potuje po antracitnem polju ali polju trdega premoga, ga najbolj dirnjo visoke in ogromne, tovarnam podobne strukture, ki so nasejane po pokrajini. Mislil bi, da so to ardnjavski gradovi. V resnici so "krušilci," ki služejo za čiščenje, drobljenje, sortiranje in nakladanje premoga. Zgrajeni so iz jekla in železa in opremljeni s raznimi stroji. V njih dela tisoče dečkov in starejših rudarjev. Za zgraditev enega "brekerja" ali krušilca je potrebno še precej kapitala.

A. J. Maloney, predsednik Philadelphia Coal and Iron kompanije, je te dni napovedal tem železnim orjakom smrti. Njegova družba je iznašla novo, čnejšo in boljšo metodo čiščenja in drobljenja trdega premoga kot jo pa nudi sedanja. Pri eksperimentiranju se je nov proces izkazal za jako praktičnega in ta uspeh pomeni, da pričnajo rušiti železne velikane, ki dominirajo pokrajino. Sedanje "brekerje" nadomestijo s litnejšimi "tipelni," ki bodo opremljeni s moderno novo mašinerijo.

Za delavstvo je ta iznajdba najbolj smadilna s razloga, ker pomeni na le porušenje teh železnih gradov, temveč tudi, da bo pri predpravljenem trdega premoga izgubilo delo tisoče delavcev. Prizadeti bodo predvsem mladi dečki in stari moške, katerih delo nadomestijo stroji. Edina tolažba za nje je, da nov proces ne bo upeljan takom noči. Gotovo pa je, da poleg starih krušilcev pričnjo graditi nove, ki bodo odpravili 75 odstotkov delavcev. Ako se to zgodi jutri ali pojutrišnjem, ni toliko važno; važno je pa dejstvo, da se to zgodi v teku nekaj let.

Reparacijska konferenca

Otvori se danes v Haagu.

Haag, Holandija, 5. avg. — Delegatje Velike Britanije, Francije, Belgije, Italije, Japonske in Nemčije se tu snidejo jutri s namenom, da zaključijo, če Youngov reparacijski načrt nadomesti Dawesovga ali ostane pri starem. Združena države imajo samo opazovalca na konferenci.

Program konferenčne določa, da se rešijo problemi, ki se še vlečejo od svetovne vojne. Najvažnejše točke dnevnega reda poleg reparacij so izpraznitev Porenja, svetovna banka in vojni dolgov. Nemčija je poslala 70 delegatov in svetovalcev.

Jezuitski list spet cenzuriran v Italiji

Rim, 5. avg. — "Civiltà Cattolica," glasilo jezuitov v Italiji, je bila spet zaplenjena radi nekega članka, v katerem urednik Rossa kritizira Mussolinija in njegovo tolačenje konkordata (pogodba s papežem). Rossa je bil posvarjen, da je list v nevarnosti, če bo persistiral s kritiziranjem.

15-letne granate še ubijajo ljudi

Variava, 5. avg. — Stara granata, ki je letala v zemlji pri Latnicah v Galiciji še 15 let od svetovne vojne, je včeraj eksplodirala in ubila sedem oseb.

Zaplenba orožja v Avstriji

Dunaj, 5. avg. — Avstrijski cariniki so zaplenili sto pušk in več strojne s strelivom vred. Orožje in strelivo je bilo namenjeno avstrijskim fašistom.

Smrtna obsodba v Jugoslaviji radi vojnih grozot

Bival avstrijski žandar bo adaj obsojen, ker je ustrelil nekega kmeta med vojno pred štiri-najstimi leti.

Belgrad, 5. avg. — Kapitan Pirc, ki je bil pred avetovno vojno avstrijski žandar, je bil zdaj obsojen v smrt na vošalih, ker je pred štirinajstimi leti med vojno ustrelil jugoslovanskega kmeta pod pretvezo, da je bil vohun. Dokazalo se je, da je bil kmet nedolžen.

Deficit v poštnem departamentu

Hoover odredil preiskavo. Subvencija železnicom in drugim interesom varok deficita.

Washington, D. C. — Generalni poštar Brown je dobil nalogo od predsednika Hooverja, da preišče in ugotovi varoke deficita v sveznem poštnem departamentu. Deficit v tem departamentu je od leta do leta večji in bo, ako se v tem osiru ne ukrene ničesar, v prihodnjem letu narasel na \$125,000,000. Hooverjevo mnenje je, da naj ljudstvo, ki ima koristi od poštne službe, plača za vzdrževanje iste. V drugih besedah to pomeni, da se mora vtiati poština, da se deficit odpravi.

Ako se bo Brown zavzel in preiskal stvar do dna, bo lahko ugotovil, in našel varoke velne finančne krize v poštnem departamentu. Pregleda naj le odredbo, ki dovoljujejo subvencije interesom, ki se bavijo s transportacijo poštinih pošiljav, pa tudi, da subvencionirane družbe in druge transportne agencije radunajo pretrano visoke cene, kar ustvarja deficit.

Progresivni kongresniki in senatorji so bili še večkrat v boju proti tem interesom, toda doslej niso ničesar, ker je bila večina v kongresu vedno na strani železniških družb. Pretirane cene so bile večkrat predmet ostrim debatam v kongresu in na sodiščih. Neki spor je prišel celo pred zvezno vrhovno sodišče, ki je odločilo, da mora vlada plačati \$50,000,000 kot zaostalo plačilo železniškim družbam.

Nobenega ujanja ni, da bi kongres odredil kakšne spremembe, saj v kratkem času ne. Republikanska administracija in njeni podporniki v kongresu so dali ponovne subvencije parobrodskim družbam, ki prevažajo ameriško pošto čez morje. Subvencijo so utemeljevali s argumentom, da bodo parobrodne družbe odstopile svoje ladje v službo vladi, ako bi se izcimil resen konflikt in bi nastala vojna. Isti argument je bil doprinesen, ko se je kritiziralo poštini departament, ker dovoljuje, da državne letalske družbe računajo \$5 za vsak funt teže pisemskih pošiljav, dočim pošta prejme le \$2 na poštinih znamkah.

Devet izletnikov utonilo v Belgiji

Ostend, Belgija, 5. avg. — Dve izletni ladji, natlačeni s ljudmi, sta včeraj trčili v tukajšnjem pristanišču in ena se je takoj pogreznila. Devet oseb je utonilo, drugi so se rešili.

Tajfun usmrtil 50 oseb

London, 5. avg. — Silen tajfun je včeraj razsajal v provinciji Tonkin v francoski Indo-Kini kakor poročajo iz Pariza. Po prvih vesteh je bilo 50 ljudi ubitih in na stotine ranjenih.

Cestni železnikarji dobili svila-nje plač

St. Louis, Mo. — Ker je razsodišče prisodilo cestnim železnikarjem dva centa povzračenje plač na uro, skuša utilitna kompanija sedaj povzračenje iz osem na deset centov. Družba je v rokah "raketirjev," ki molzejo za "all the traffic will bear."

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naslovin: za Zdravstveno društvo (levo) Chicago in Kanada \$2.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrti leta; za Chicago in Evropo \$2.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za Ameriko \$2.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$2.50 per year, foreign countries \$3.00 per year.

Cena tiskovnega posredstva: Rokopisi se ne vračajo.

Advertising rates on agreement. Manuscripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik s Slavom

PROSVETA

2037-20 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v objavo, na primer (July 31-1929), poleg vsakega besedila, na katerem se opira, da vam je v tem dnevniku objavljeno. Posrednik je odgovoren, da se vam list ne ustavi.

Če bi Mather prišel nazaj

Listi poročajo o starem jetniku v Massachusettsu, katerega so po tridesetih letih zapora poslali na jetniško farmo. Moč je zdaj prvič videl avtomobil, letalo in traktor in se je zelo čudil. Bil je vesel, ker je videl toliko novega, žalosten je pa bil, ker ni videl nobenega konja na cesti. Konja je pogrešal — ni pa pogrešil strojev, o katerih ni vedel nič. Čisto naravna posledica človekove vzgoje.

Če bi tega moža vozili okrog po deželi, bi lahko videl še več novega in bi se še bolj čudil, ako ima v sebi še kaj anovi za čustveno delovanje. Na primer, ako bi ga vodili skozi Fordove tovarne, da bi videl masno produkcijo avtomobilov, bi morda umrl vled pretresa. Kot deček je morda bil na jugu Amerike. Od civilne vojne se ni bilo dolgo in tam so še vladali stari aristokratski farmarji, častljivi patrijarhi "čiste" anglosaške krvi in "edinosrčni" fundamentalistične vere, ki so se morda še jokali po telesno osvobodjenih zamorcih, katere jim je Bog dal za sužnje, toda vrage s severa so jim — in Bogu — prekrili račune.

Ako bi šel danes tja, na primer v Severno Karolino, bi videl tam namesto starih plantaž tekstilne tovarne za masno produkcijo in nove sužnje. Sužnji, črni in beli in rjavi, so se preselili s polja v tovarno. Moderni suženj je sicer svoboden, da lahko vsak dan menja gospodarja, ampak gospodarja mora imeti, če hoče imeti kak dolar za kruh in "hot dog". To je vsa razlika.

Toda jetnik, ki je preživel 50 let živ v grobu, lahko najde marsikaj, kar mu ne bo novo. Med "čistimi" na jugu, "kosmatimi" na severu, "divjimi" na zapadu in "plavimi" na vzhodu lahko najde fundamentaliste iz svojih mladih let, ki še danes krepko prisegajo na "God damn it," pojejo judovske psalme in verjamejo, da je Jehova ustvaril vse kar je s seboj in z njimi vred samo v šestih dneh in šestih nočeh.

In če potrk pri mr. Bakerju v Wall Streetu, bo videl na steni finančnega svetlišča v zlatem okviru apostolsko vero iz svojih mladih let, ki še danes kakor je takrat proklamiral vsem pravovernim: "Samo mi smo poklicani, da vladamo svet in bedake, ki so pod nami"...

Ni treba, da je človek pokopan 50 let. Lahko pridejo nazaj še drugi, ki leže v grobu sto in več let. Lahko se izvleče iz svojega dvestoletnega groba reverend Cotton Mather in pogleda po današnji Ameriki. Seveda se bo čudil in še bolj se bo sgrajal, ali čim pride v Michigan — in še kam drugam — in vidi tam moža in ženo in njunega sina, ki so v ječi zaradi umora neke starke, katero so zadavili v stari krščanski veri, da je bila "coprnica" — mu takoj odleže. Rev. Cotton Mather bo videl, da njegov krščanski duh še živi, da hudič, ki se naselil v žensko ali otroka, še eksistira — in potolažen se vrne v svoj temni grob.

Massachusettski starec, ki se danes prvič čudi avtomobilu in žaluje za konjem, je mogoče pred petdesetimi leti videl Indijanca. Takrat jih je bilo še dosti po deželi. Imeli so svoje kempe, ognje in plese v perju in obrednih plaščih. Naj pride danes v Chicago ali 30 milj od Chicago, pa naleti na kempo, perje, plašče, sveti ogenj in vse drugo, kar prijetno diši, škriplje in skovika...

Yes, ameriški svet je v petdesetih letih naredil čudesa. Preoblekel se je na vrhu in vozi se hitreje; miza mu je bogatejša in lojeno svečo je vrgel proč. Toda pod mizo je še vedno pes, po kotih je še nesnaga in pod kožo se še zmirom maže z mastjo iz Babilona.

In kadar mrkne luna, je to znamenje, da bo potres v Kaliforniji.

Mlada ženska v New Yorku je čistila obleko. Tekočina se je vnela in v hipu je bila ženska v plamenu. Vsa obleka je zgorela na njej. Sosedje so ališali njen krik in tekli na pomoč. Niso mogli v sobo, kajti vrata so bila zaklenjena od znotraj. Šele gasilci so razbili vrata in odnesli ženo, hudo ožgano, na prosto. Vprašali so jo, zakaj ni odprla vrat sosedom, da bi jo bili hitro rešili. Odgovorila je: "Sram me je bilo, ker sem bila naga..."

Ako bo vsak delavec zahteval svojo pravico, bodo vsi skupaj trpeli krivico. Vsi skupaj za pravico!

Glasovi iz naselbin

Naši umetniki.

Gowanda, N. Y. — Ze star pregovor pravi, da ni nikake prerok v svoji deželi. Resnica je, da se ta pregovor vedno uveljavlja, posebno med umetniki in duševnimi velikani, ki so bili deležni le malo hvale in priznanja v svojem življenju. Veliko jih je umrlo v bedi in pomanjkanju. Ni treba, da bi gledali po tujih, oziroma se samo na domače. Koliko priznanja so dobili Cankar, Gregorčič in drugi? Skoro vsi so umrli v pomanjkanju in zaničevanju od stanovskih tovarišev. Po njih smrti so šele pričeli prihajati slaybavepi njihovega dela, v življenju se je le malokdo brigal za nje. A kaj pomagajo spomeniki po smrti, ko so jim v življenju nalivali v kupa grenčice, morili duha in ga uklepali v železne okove vsakdanjosti.

Slovenci v Ameriki imamo v svoji sredini pevca-umetnika Anton Sublja, baritonista državne opere v Ljubljani, ki se nahaja med nami že dlje časa. G. Subelj je imel že veliko število koncertov po naših naselbinah, in kjerkoli je nastopil, so se poslušalci pohvaljevali izražali o njegovem pečenju. G. Subelj je ponel našo besedno New Yorka do San Franciscu in sicer tako kot jo more le pevec-umetnik. Ne samo Slovenci, pač pa tudi drugod so se divili krasnim melodijam slovenske pesmi. Stara domovina nam ni mogla dati boljše, ko nam je poslala pevca v Ameriko, ki je svetu pokazal, kaj zmora naš narod na polju umetnosti.

Omenim naj samo en slučaj, kako je G. Subelj zadivil drugodce za slovensko pesem. Na koncert v Milwaukee je prišla guvernervova soproga, kateri se je Tonetovo petje tako dopadlo, da ga je povabila na svoj dom, da je tudi tam zapel par pesmi.

Kaj pa pri nas v Gowandi? Ali naj bo naša naselbina edina, ki ni zmogla aranžirati Subljevega koncerta? Na noge torej, priredimo koncert, pokazimo, da smo tudi mi napredni in da se zaničujemo za kulturo. Storimo to hitro, predno Subelj odpotuje v stari kraj. Slovenci v Gowandi, kaj mislite glede koncerta? Oglašite se in izrazite svoje mnenje.

Ker že pišem, naj omenim, da se dne 11. avgusta vrši piknik v korist SND na Mentetovi farmi. Pričetek piknika ob 2. popoldne. Rojake prosim, da se piknika udeležijo v velikem številu.

J. Matekovich.

Problemi SNPJ.

Cicero, Ill. — Zadnje čase zasledujem razprave v različnih slovenskih, kakor tudi v nekem hrvatskem časopisu, v takozvanih neoficielnih glasilih SNPJ, kako si nekateri ljudje vravotve lomijo, da bi obvarovali SNPJ pred nekimi nevidnim sovražnikom, katerega sploh ni. Ali bi ne bilo bolje za dotične časopise, da se bolj zanimajo za organizacijo, katere zastopajo, od katerih so uredniki plačani, in katere so v njihovem področju? Ali je SNPJ v resnici na robu propada in demoralizacije, da se politični in verski časopisi toliko zanimajo zanjo? Jaz mislim, da ne.

Po mojem mnenju vsi ti, posebno pa politični časopisi, delajo propagando ne za SNPJ, ampak za nekakšno supremacijo, da kdo je več naredil d-o-o-brega SNPJ, da potem lahko ribarijo med članstvom SNPJ, sebi in svojim političnim organizacijam v korist. Ali bi ne bilo častno za vse te časopise, da prenehajo s svojo brezplačno agitacijo za SNPJ, vsaj za dobo prihodnjih štirih let do desete redne konvencije, in takrat direktno dokažejo, koliko je SNPJ izgubila v tem času na članstvu in v premoženju, odkar niso ti časopisi dajali nasvetov in brezplačne propagande za SNPJ? "Mi stojimo na braniku in branili bomo SNPJ in nje interese." Tako vpijejo. Nikarte se ametiiti pred javnostjo. Kdo pa kaj hoče SNPJ in nje interese? Od kod takšna nevarnost? Ali bi ne bilo bolje, da stojite na braniku svojih organizacij in za interese dotičnih, od katerih imate direktno eksistenco?

SNPJ je na takšen stališču danes, da ne potrebuje nobene brezplačne reklame ali navodil od zunaj. Med članstvom SNPJ je danes dosti sposobnih članov (odnotraj) kakor jih je vedno bilo, da lahko sami začrtajo

smernice, po kateri bomo agitirali za splošen dobrobit članstva svojih časopis "Prosveto," brez zunanje pomoči, za večjo in boljše SNPJ. O Gospod, reši nas zunanjih rešiteljev SNPJ! Frank Stonich, član društva št. 449.

Piknik Slov. doma.

Girard, O. — Na prošli seji Slov. doma je bilo sklenjeno, da priredimo piknik 11. avgusta na znanem prostoru pod Avon parkom v takozvani Rožni dolini. Ker bo ta piknik nekaj izrednega za našo naselbino, vabimo rojake od blizu in daleč, da nas posetijo na ta dan v velikem številu.

Slov. dom dobro napreduje in smo lahko ponosni na stavbo, ki smo jo zgradili z našim delom. Zato je dolžnost tukajšnjih Slovencev, da pridejo na ta piknik in se vselej v družbi svojih rojakov. Pripravljamo odbor je na delu, da bo dovolj zabave za vse.

Na svidenje na pikniku 11. avgusta! — John Cigolla, tajnik Slov. doma.

Rudarji dobili paznika pri vagi.

Morgantown, W. Va. — Connellsville Coal & Coke kompanija je pristala na zahtevo rudarjev, da je pri tehtanju premoga navzok tudi njih zastopnik — checkweighman. Njegova prisotnost se je takoj poznala, ker premog sedaj precej več tehta kot pa prej.

18 mesecev za pajnt je preveč.

Los Angeles, Cal. — Prizivno sodišče je odločilo, da je 18 mesecev zapora za pajnt žganja prestra kazen. Odredilo je nižje sodišču, da zniža kazni prizivniku na šest mesecev.

Fotografiranje duhov. Kakor

javi The Amateur Photographer, se je resen znanstvenik poskušal pred kakimi 20 leti v aleparskem proizvajanju takih fotografij, to pa na prav, mojstrski način. Učenjak Crabtree je na lepem ustvarjal prikazni takole: Dve osebi, gospodar in pošast — poslednja bela ko Pierrot in oblečena v lahne koprene, se postavita pred objektiv ali predmetnik po navodilih operaterjev. V tem trenutku se začne šibka količina bliskovnega praška (približno desetina običajne mere) in takoj nato izgine dozdveni duh, ker je, seveda dvorana pogreznjena skoro v trdno temo. Druga oseba, ki se med tem ni ganila, se potem fotografira ob novem blisku, narejenem z običajno količino magnezije. Dvojni vtisk na taleti pločeh omogoči, da se dobijo zanimivi učinki: zlagli pohištvo se vidi skozi prikazen in to v znatni meri povečuje iluzijo.

Angleščina in Esperanto.

Stockholmski župan je nedavno v rigadsko predlagal, naj se uvede obvezni pouk esperanta po vseh švedskih šolah. Podpirali so ga mnogi poslanci, češ, da alibionščina, sedaj najbolj razširjena govornica, ne postane nikoli vsesplošna zaradi nacionalističnih čustev pri narodih. Učen doktor je še dodal, da je današnji pravopis angleškega jezika pretežak za tuje. Neki profesor latinščine je opozoril, da je Šekspirova materščina že uradni jezik za 500 milijonov ljudi, da ga govori 200 milijonov njih, dočim je esperanto združilo jedva 1 milijon oseb. Neki švedenik je ugovarjal proti misli, da bi kdaj ves svet govoril isti jezik. Naposled je bila stvar esperanta zavrnjena v obeh zbornicah z veliko večino. Večji del poslancev se ogreva za angleščino kot svetovno obdilo.

Razstava zračne plovbe.

V Olimpiji pri Londonu se odprla kmalu doslej največja razstava zračne plovbe. Razstavilo bo preko 200 tvevč vseh sveta, ki izdelujejo aparate ali njih sestavne dele ali potrebščine za zračna pristanjšča in vse mogoče druge predmete, ki so v zvezi z zračno plovbo. Samo celotnih aparatov bo preko 70. Kot zanimivost navajajo, da bo ob tej priliki Ford prvkrat razstavil svoje letalske izdelke na Angleškem. Na razstavi se bodo neprestano predvajali poučni filmi iz področja zračne plovbe in najbolj znani strokovnjaki ter letalci bodo imeli predavanja.

O BOGOMOLCIH

(živina.)

Beograd, 17. julija 1929.

Ljudje se v stiski tako radi zatekajo k bitjem, ki jih ni nikjer videti, ki jih imenujejo bogove ali hudiče ali duhove, in od katerih se nadejajo pomoči zase. Zlasti kadar zadene ljudstvo kakšno splošno gorje, tedaj se radi zatekajo v skrivnostne sile, snujejo sekte, ustanavljajo spiristične klube, prireajo procesije, molijo za vse žive in mrtve — in si domišljajo, da jim je bolje.

V povojni dobi in sedanjí dobi splošne bede so taki pojavi pogosti. Spiristično gibanje je n. pr. sedaj tako močno razpelo med rudarji v Trbovljah, Zagorju in Hraatniku, kakor ga doslej še ni bilo. Sploh ga niso dolgo poznali. Zdaj hodijo in zbiražo na svoje "seje" ter kličejo bogove in duhove ter se "razgovarjajo" z njimi. V južnejših krajih pa se pojavljajo poleg tega nove verske sekte, ki se čudovito širijo in pridobivajo vedno novih članov.

Ena taka močna sekta so tako zvali Nazarenci, katerih glavni amoter je, ne delati nikomur hudede. Radi tega svojega nauka ne marajo sprejemati nikakega orožja v roke, s katerim bi morali pobijati. Ta sekta je po Vojvodini zelo razširjena in znani so panti teh nazarencov ob priliki poziva k vojakom. Kot državljani morajo iti na vojaški nabor, kjer jih potrdijo in pokličejo k 18 mesečnemu službovanju v vojski. Običejejo jih v vojaške uniforme, a ko jim hočejo izročiti puške, jih ne marajo sprejeti, zvesti svojemu nauku. Kot svoje čase Duhoborci v Rusiji, tako tudi ti zavračajo vsako morilno orožje, ki ga ne jemljejo v roke. Takemu puntu sledi ponavadi proces pred vojnim sodiščem, kjer jih obsodijo po 15. celo 20 let stroge robije, češar jih deloma reši kakšna amnestija ali pa obsede po ječah in kazni-nicah.

Dočim je ta sekta radi tega neke vrste antimilitarizma zasovražena pri državi in pri veroljupovedih, so ostale sekte, ki imajo izključno verski značaj, nekako tolerirane. Ene teh sekt ac bogomolci, ki jih je največ v Srbiji. O teh bogomolcih prinaša beogradska "Politika" večji članek. Po mnenju samih bogomolcev je njihova sekta močna in je cenijo na 100,000 privrženecv po vsej državi. Trdijo pa, da ji to šele začetek in da bo njihova organizacija še močnejša, ter bo tako lahko izvršila svoj cilj, ki je reformirati sedanje cerkve in napraviti iz sedanjih vernikov še večje vernike ter zanesti med vernik narod moralo in pobožnost. On sami utemljujejo svoje poslanstvo sledeče:

Kadar začne padati morala in ko je pohlepnost po bogastvu in užutikih vedno večja, pošlje bog na zemljo svoje izvoljene. Ti so ljudje, ki jih je naenkrat na vdahnila božja milost. Ti ljudje morajo potem spreobratiti druge. Prvi taki izvoljenci so se pojavili pred vojno in po vojni, ko se je svet vedno bolj vgrzel v posvetnih težnjah in strasteh. Bogomolci niso nasprotniki nikake cerkve, menijo pa, da je treba krščanske cerkve očistiti iz vernike navajati k pravi iskreni vernosti.

Pravoslavna cerkev je neka časa nastopala proti bogomolski sekci, sedaj pa se je z njo pomirila. Zakaj — pripadniki bogomolstva niso samo zvesti pripadniki cerkve, obiskovalci cerkev, marveč oni žrtvujejo tudi denar, delo in vsako drugo pomoč cerkvam. Tako hočejo zgraditi v bližini Stalača celo svojo cerkev iz razvalin starega samostana. Ta sekta seveda ni pripoznana s strani cerkve, a ker so dobri člani cerkve, jih cerkev pušča v miru, saj so prevzeli samo njihov posej. In če so res tako požrtvovalni za cerkev, čemu bi jih podil. Saj bi dovolili celo hudičev vstop v cerkev, če bi prinesel kak cehinov. To je glavno. In da ne rušijo cerkve.

Prav tako je z nekaterimi sektami v Sloveniji. Proti spirizmu ni nikake gonje, z nekakim veseljem pušajo, da se ljudje udajajo raznim tolažbam in se-parijam in neumnostim. Saj je tudi naloga cerkve ista: storiti iz ljudi beboe in hlapce. In če najde cerkev pri tem prastovoljne pomočnike, hvali boga za nje.

SINFONIJA ŽICE

Malo je ljudi, ki bi, govorč po telefonu, pomislili, kako velikansega pomena je v življenju modernega človeka ogromna žična mreža svetovnega telefona, po kateri neprestano trepečejo milijoni zvokov in v vseh jezikih sveta, ki zvone in se ujemajo v akorde veličastne simfonije življenja in tehnike — v simfonijo žice.

Kako silen je nje odjek v vsakdanjem življenju, si je težko zamisliti. Le rahel dojem o njem si lahko ustvarimo, če se poučimo o razsežnosti mreže govorečih in pojočih žic, ki se kakor iz milijard neskončno drob-nih nitk stkana pajčevina razpreza preko vseh kontinentov. A se to megleno sliko si lahko ustvarimo samo tedaj, če se poslužimo števil, ki so sicer domače samo v zvezdoznanstvu in s takimi nam skušajo zvezdogledi predočiti razdalje med planeti vsemirja.

Samo v Evropi znaša dolžina žic vsakega telefonskega omrežja 42 in pol milijonov kilometrov, kar je približno 15 stotink dolžine celotne svetovne telefonske mreže. Skoraj tretjina evropskega omrežja odpade na samo Nemčijo, ki je v tem pogledu prva v Evropi. Amerika, na katere odpade 38 odstotkov vsakega telefonskega omrežja, je zamotana v 102 milijona kilometrov govornih žic. Ameriko pa še prekašata Afrika in Avstralija, ki štejeta skupaj nad 150 milijonov kilometrov telefonskih prog v svojih mejah. Azija je skromnejša, a čeprav je v njej deložal in država le 1 odstotek svetovnega omrežja, vendar pomeni to skoraj 5 milijonov kilometrov telefonskih žic.

Na tej ogromni harli, na kateri je razpetih za 300 milijonov kilometrov drobnih bakrenih žic, igra naša doba svojo visoko pesem dela kulturne in gospodarske skupnosti človeške družbe. Pesem se glasi uro za uro, dan za dnem iz 58 milijonov telefonskih aparatov in govornic, vkljenjenih v titansko harfo svetovnega telefona, v katero ljudje nenehoma vpletajo nove strune in nanje neprestano ubirajo nove akorde.

Amerika ima domala 20 milijonov telefonskih aparatov in govornic, ter je potemtakem s 34 odstotki vseh telefonskih priklpov prva zemlja na svetu. Prekašata jo samo Afrika in Avstralija skupaj, ki imata v celam nekaj manj ko 30 milijonov telefonskih aparatov. Evropa, ki ima le 8 milijonov in 800.000 govornih aparatov je daleč zadaj, a še vedno mnogo pred Azijo, ki jih ima komaj pili milijon.

Ze te številke so ogromne, če pomislimo, kako mlad je še telefon. Toda čas teče in številke rasejo. Vsak dan so večje, vsak dan prirakašo k telefonskemu omrežju novi kilometri in novi aparati. V enem letu se je število telefonskih aparatov pomnožilo v Evropi za pol milijona, v Ameriki skoraj za milijon, v Afriki in Avstraliji pa skoro za pol drugi milijon.

Odmev simfonije žice je najkajrji v modernih velemestih, kjer igra telefon vodilno melodi-jo v bučnem koncertu tamkaj živčnih milijonov človeških mas. Med njimi je na prvem mestu New York, ki hrani v morju svojih nebotičnikov pol drugi milijon telefonskih aparatov. V Evropi mu sledi London, s 532.000, Berlin s 429.000 in Kodanj s 124.000 govornih aparatov. Potem pa statistika iznova preskoči v Ameriko, kjer šteje Montreal v Kanadi 151.000 in Buenos Aires v Argentini 113.000 telefonskih aparatov. Prestolnica Japonske Tokio jih ima 126.000, Sydney v Avstraliji pa 95.000.

Med drugimi velemesti, ki deloma še niso dosegla milijon prebivalcev, kaže telefon naslednje številke: Preko 90.000 telefonskih aparatov ima Dunaj, nad 60.000 Monakovo in Bruselj. Nad 50 tisoč jih štejejo Džaidane, Kelmorajn, Manchester, Lipsko in Moskva. Preko 10.000 Birmingham, Glagov, Liverpool in Leningrad, nad 30.000 pa Vratislava, Amsterdam, Varšava, Rotterdam in Praga. Domala 20.000 jih ima (Dolje na 3. strani.)

Delasko gibanje na Angleškem

(Kratki zgodovinski pregled.)

Priredil Franjo Aleš Dunaj.

Poznavalci delavskega gibanja v Angliji trdijo, da so zahteve delavstva na Angleškem tudi predvsem drugačne v kulturnih, političnih kakor tudi v gospodarskih vprašanjih kot so n. pr. naše zahteve. Ni pa seveda s tem rečeno, da mora angleško delavstvo imeti diametralno nasprotno zahteve, kakor jih ima evropski ali ameriški proletarijat.

Vse angleško delavsko gibanje je bilo usmerjeno za tem, da v vsakdanjih politično-gospodarskih vprašanjih pribori za se pravico enakopravnosti. Dejstvo namreč je, da angleško delavsko gibanje koncentrirano v labour party ne more imeti točno opredeljenega teoretičnega programa, niti ne jasno začrtane ekonomske politike v smislu marxizma. Socialno-demokratsko gibanje se ni moglo, kljub temu da se je socialno-demokratska federacija še tako trudila, razviti do one popolnosti, kakor jo ima danes delavski pokret v labour party. Isto pravilo velja tudi za socialistično ligo ali pa za družbo "fabijcev". Vse težnje razredno zavestnih delavcev so se porajale na dnevnih realnih vprašanjih. Zato sloni tudi vsa filozofija tega delavskega gibanja na razvojnem (evolucionarnem) oportunizmu.

Tako je zato tudi razumeti taktiko delavskih voditeljev, ki so v bistvu socialisti in pristali marxističnega gospodarskega nazora. Baš ta taktika je bila za proletarijat zadovoljiva in stranka, ki je izrabila vse prilike v boju z meščanstvom ter vse nejasnosti meščanstva v boju z okostenelim redom in stariimi privilegiranci, je radi tega morala napredovati in zbrati okoli sebe vse angleško delavstvo, ki je v politiki imelo pred seboj le dosegljive cilje.

Naša trditve je, da gledamo v delavski stranki in v njeni širokogrudnosti pokret evolucionarnega (razvojnega) oportunizma. Stranka je oportunistična prav do svojega jedra. In to je prav, kajti v tem znamenju se ji je posrečilo doseči toliko in toliko uspehov.

Male skupnice, predvsem svoječasni zastopniki moskovskega komunizma, ter tudi nezadovoljni člani posameznih skupin socialno-demokratske federacije, socialistične lige in podobnih marxistično orientiranih delavskih združenj, se sicer trudijo, da bi dali stranki bolj marxističen značaj. Toda mnogo uspehov ne morejo beležiti, ker v svojem lokalnem delokrogu ne morejo preseči svojih prav tako lokalnih tendenc. Le vodstvo, ki je, kakor smo dejali, socialistično usmerjeno, od časa do časa previdno in z razvojem, daje svojim osebnim nazorom malo več svobode v tem, da se ideje socializma bolj širijo med delavci. Gibanje v tem pravcu v notranjosti stranke je seveda previdneje kakor na zunaj, ker bi stvari sami malo koristilo, ako bi nastopajoče nove deljenje mnenj ustvarilo nerazpoloženje v stranki, ki razpolaga danes z državnim aparatom in ima največjo moč v državi.

Psihološki obraz delavske stranke na Angleškem je torej precej drugačen od naših delavskih strank. Ena pa je, on je delavski in podprt z idejo solidarizma.

Delavska stranka in komunisti.

O tem poglavju moramo napisati več odstavkov, ker je to poglavje zelo važen in značilen del. S popisom tega poglavja bomo mogli še bolj plastično gledati na razvoj angleškega delavskega gibanja posebno v zadnjih letih.

Kakor pri vseh evropskih državah, tako je tudi v Angliji bil porojen komunizem, oziroma bolje rečeno leninizem. Toda kako pomenljivo gibanje v znamenju čistih Leninovih tendenc ni zaznamovati in je to gibanje dobilo svoj tok mnogo kasneje, kakor v katerekoli drugi evropski državi.

Propaganda za komunizem pa je bila labour party takorekoc silno olahkočena, kajti spomniti se moramo samo na to, da je imela delavska stranka federativni ustroj svoje organizacije in da so zato strokovno organizirani člani bili avtomatično tudi člani delavske stranke. Med strokovno organiziranimi delavci je namreč dobil komunizem nekaj tal in ti delavci so potem lahko razvili svojo propagando v stranki, kakor so hoteli. S tem so imeli komunisti tudi pristop do zaupniških zborovanih stranke, do skupčin delavskih zaupnikov in s tem prav do najvišjega foruma delavske stranke same. To gibanje bi moglo revolucionirati celo delavsko stranko, ako bi imelo za to potrebno idejno in praktično podlago. Toda, to se komunistom v labour party ni posrečilo, kakor se ni posrečilo vsem socialističnim in socialno demokratičnim strujam uveljaviti med maso svoje ali čisto marxistične nazore.

(Dolje prihodnja.)

Nekoč so šle k Bogu razne dame ter so mu predložile resolucijo, kjer utemljujejo, da je za ženstvo dovolj, da rodi in vzgaja otroke. Eisto odveč so sprico tega zanj še porodne bolečine. Zenska naj rodi brez bolečin, porodne bolečine pa naj ima mož. Bog je uslišal in dejal: "Pa naj imajo odsej možje porodne bolečine."

Kmalu nato je neka dama bila na porodu. Poklicala je služkinjo, naj gre pogledat, kako je z možem. Služkinja je namreč, da ima on bolečine. Služkinja se vrne in pravi: "Gospod sedijo v salonu na divanu in bere knjigo in kade cigaro. Čisto pri miru. Ampak našega cimerherja bi morali videti, ta se od samih bolečin premetava po postelji, zvija ga na vse pretege."

Pravijo, da so dame spet zaprosile bogu, naj jim vrne bolečine.

Ivan Podražaj:

LISTEK

Zakaj neki pišem?

Cemu?

Ker moram? Kdo me more primorati? In če je kdo? ... Dve uri že sedim in pišem. Prastaro zgodbo dveh arc, ki sta se našla in pričela živeti skupno življenje. Dveh arc? Ki sta se našla? Kako se more najti dvoje mišic, zaprtih v temni notranjosti živega organizma? In ta nesmisel izrekaži in pišejo dan za dnem tisoč, milijoni mladih — in starih! — človeških bitij!

Zgodbo dveh teles pišem. Dveh teles, ki hitita po odvekomaj določeni progi drugo proti drugemu. In ko zadenejo drug drugega, je katastrofa tu. Natančno tako kakor na železnici.

Večni mojster je razpredel med človeštvom od pokolenja do pokolenja proge v v milijardah. Za nešteta tisočletja, ki so bila in še bodo. Na tračnice, ki postavljajo človeška telesa. Moška sem, ženske tja. Na semafore je postavil, dal pa je vsakemu avtomatično signalno napravo, ki funkcijonira le v mirnem stanju. Pritilni je na gump in pričelo se je dirkanje. Vse navkriž. Eni sem, drugi tja. Eni hitreje, drugi počasneje. In večni postajenačelnik po mili volji obrača kretence in vodi brezlično po večnem prometnem pravilniku določeni promet človeškega blaga ...

Od sunaj izza oga prihaja odmev vsega orkestra na tesar kavarne Universum, jaz pa sedim in pišem. Tam življenje, godba, oči deklet, mladih in lepih; tu tišina, tiktak ure, dim cigarat in samot.

In vendar moram. Moram! Danes je ponedeljek in v soboto moram plačati obrok, sicer pridejo in odnese pisano mizo. Nепreklicno in brezobzirno. Neusmiljeno. Postavo in dogovore je treba izpolnjevati. Zato so na svetu ljudje. In mizarji! Vsega spoštovanja vredni. Brez njih se je lahko roditi, toda umreti brez njih ni tako enostavno. Se na morju ne. Tudi tam so predpisi. Polotije te na deko in ti zdrkneš v narobeje Pezajona, če se prej ne satekneš med njegove zarjavele vile. Med vojno so mizarji edini, ki so najmanj zapleteni. Kar se smrti tiče namreč.

Veselo odmeva zvoki kavarne orkestra ... Ti, kaver moj ... Evropski napjev na zamorsko muhiko.

Nehajte vendar! Pustite srce in dan je prihajal izza gora.

ček in ne motite me! Moram pisati. In končati moram.

— in stopila je v park ter se namenoma obrnila v nasprotno smer. Pričakoval je, da stopi predenj kakor kraljica v operi, ki je pozabila na svoje veličanstvo in se približala ponižnemu sužnju. Vse noči jo je gledal v sanjah, ali pa je bdel z njeno sliko v roki, sedaj pa, ko je prišel trenutek sreče, se ga izogiba in niti pogledati ga ne sme. In mesto da bi bil stopil k nji, pokleknil pred njeno kolegno in ji objel, stoji nepremično kakor klop poleg njene in ne ve, kaj bi storil ...

Dve po polnoči. Utihihnil je kavarinski orkester. Vse je tiho. Samo koraki vestnega stražnika na samotni, zapušteni ulici. Popijem črno kavo in prižgem cigareto.

Končal bom! se tolažim in vse sem zadovoljen. Še danes poneseš zgodbo uredniku, ki odloča o usodi rokopisov, namenjenih objavi pod črto — in mi za račun in 3 njo bom rešen tudi jaz. Brez mise sem človek, kakor so drugi, če imam pa mizo in na njej črnilo, perjo in papir, sem človek zase in s svojim duhom.

Da, še danes, takoj, dopoldna, poneseš zgodbo v uredništvo in jo izročim gospodu uredniku. Danes je še tork in do sobote je le še troje celih dni! Upam, da pride listek do sobote na vrsto. Vsa v soboto! Še bo čas. Do šestih zvečer, ko zapro pisane, urade, trgovine in — mizarke delavnice, bo izpolnjen predlog za nakazilo honorarja, nakazilo samo, podpis, par korakov iz prvega nadstropja v pritličje in v roki bom imel stotak za plačilo obroka. Stotak? Da, samo stotak more rešiti mojo mizo in mene! In če ne bo pet pet stotičev pod črto? Ne, ne! Še ne mislim ne. Navzle muhiki, ki me je motila, navzle pijanemu prepevanju ponočnjakov, ki prav sedaj prihajajo pod moje okno. In če listek ne bo objavljen? Potem — potem naj dobi honorar za moj gospod reporter, ki bo napisal osiroma pripisal smrti ... Ne, to je nemogoče! Zaradi enega stotaka? Zaradi mise, ki ne bo več moja? ...

Samo da končam zgodbo in vse bo dobro. Gospod urednik je človek peresa, ki je izkusi še vse dobro, kar jih nudi svet ljudem, ki žive in umro s persom! Namignem mu, kako je s menoj in on ... on bo razumel. Pijani glasovi so se razgubili. Hitro cigareto v usta in pero v roko!

— Za so se budiše prve pti- ce in dan je prihajal izza gora.

kakor da bi tipal neizkušen mladent proti oknu svoje ljubice, ko ...

Ko nenadno zaropota pod menoj šivalni stroj gospoda krojača!

Tristotisoč pečenih judov in vsa krojaška obrt z vsemi šivan-kami!

Kako naj sedaj prebudim iz ljubavnega spanja dvoje src — dvoje teles? Nemogoče! Nemogoče! Stroj teče in teče, moja ljubimca pa spita, ne slišita stroja in ne vidita jaanega jutra nad seboj ... Avtomatična signalna naprava! Tudi ona počiva, stroj pa teče po večletnem prometnem pravilniku. Katastrofa neizogibna.

Gorje ti, izumitelj šivalnih strojev, tako potrebnih za napredak človeštva! Gorje ti tam na onem svetu, tisočkrat večje gorje nego si ga imel na tem, ko si prostovoljno skočil iz kože!

Na svidenje v soboto! Ti brez stroja, jaz brez mise!

SALE.

Razširilo se je mnenje, da so konzerve neke tvornice nezdrave in neuporabne. Fabrikant pa je razpisal sledečo nagrado: "Kdor od strokovnjakov dokaže, da so naše konzerve škodljive za zdravje, mu bo ravnateljstvo podjetja darovalo 10 konzerv brezplačno."

Neki hlini posestnik je imel v bliži stanovalca, ki je zelo neredno plačeval najemnine. Ko je bilo četrstletje vkraj in denarja ni bilo od nikoder, je sedel lastnik hiše in napisal stanovalcu sledečo pismo — terjatev: "Dragi gospod. Žal mi je, da vas moram vsiljivo obvestiti, da še nimam stanarine poravnane. Prosim, da to storite v kratkem."

Odgovor stanovalca se je glasil: "Gospod, ne vem, kako pridem jaz do tega, da bi vašo stanarino plačeval, saj še svoje ne morem."

Baron (ki se poteguje za roko milijonarjeve hčerke): Iz stare rodovine sem in štejem 40 prednikov.

Milijonar: "In koliko upnikov?"

Marička: "Kako pa to, da ne daš nikoli moju ključa s seboj, ko greš zvečer v gostilno?"

"Čemu bi mu dajala ključ, ko pa nikoli ne najde ključavnice?"

Praktičen zdravnik. — "Evo tu imate recept in ta zdravila naročite v lekarni. Če vam bo pomagalo, mi pridite povedat; jaz imam namreč isto bolezen kot vi."

ne bi začel. Naenkrat se mu je zasedlo, da so vrata spalnice samo priprta in da se tudi tam neko smeje in šepče. Vzbesnel je in začel biti starko s vse silo po glavi, toda ob vsakem udarcu je naraščal v spalnici smeh in šepet in tudi starka se je stresala od smeha. Razkolnikov se je spustil v beg — toda — že je vaa predsoba polna ljudi, vrata na stopnicah so odprta na stekaj, in na stopnicah in tam dalje spodaj — vse sami ljudje, glava ob glavi; — vsi gledajo, a so mirni in čakajo molče! ... Stepanjo se mu je arce; noge so mu prišlele in niso mogle s mesta ... Zakričati je hotel in — zbudil se je.

Teško je zasopel, toda čudno — bilo je, kakor bi se sanje še vedno nadaljevale: vrata so bila široko odprta, na pragu pa je stal popolnoma neznan mu človek, ki ga je pozorno motril.

Razkolnikov se ni bil popolnoma odpril oči in jih je takoj zopet zatisnil. Ležal je snak in se ni genil.

"Ali se sanje nadaljujejo ali ne," si je mislil in vnovič malo dvignil trepalnice, da bi pogledal; neznanec je stal še vedno na istem mestu in ga opazoval.

Naenkrat je previdno stopil čez prag, rahlo priprti vrata za seboj, stopil k mizi, počakal še nekaj časa — ne da bi le enkrat obrnil oči od njega — in sedel tiho in neslišno za stol poleg divana; kloboč je položil poleg sebe na tla, oprl se z obema rokama na tretiko in naslonil podbradek na roko. Videti je bilo, da je pripravljen čakati še dolgo. Kolikor se je dalo videti skozi mehiške trepalnice, je bil priliten mož krepke rasti in z gosto, svetloplavkasto, malodane belo brado ...

Preteklo je kakih deset minut. Dan je bil še, toda že se je mračilo; v sobi je vladala popolnoma tišina; niti a stopnic ni bilo slišati nikakih glasov. Samo velika muha je brenčala okrog in butala ob šipe. Razkolnikovu je postalo nazadnje že neznoano; nenadoma se je varaval in se vesel na divanu.

"Govorite torej; česa želite?"

"Saj sem vedel, da ne spite, ampak se le delate tako," je čudno odgovoril neznanec in se mirno nasmešnil. "Dovolite, da se vam predstavim: Arkadij Ivanovič Svoldrigajev ..."

(Dolgo prihodnja.)

RAZNO

Morji se bo več strupen. Ravnatelj vseučiliškega zavoda za proučevanje imunite in tuberkuloze v Hamburgu dr. Hans Much je izumil biološki postopek, po katerem izgube morfi in drugi rastlinski strupi svoje strupene lastnosti, pri čemer jim pa koristne medicinske lastnosti ostanejo. Dr. Much je znan kot pisatelj važnih medicinskih knjig, kot pesnik in filozof.

Piške brez petelinčkov. Angleski recept za konzerviranje jaje na mnogo daljšo dobo nego običajno, se glasi: jajca ne smejo biti oplojena. Poljedelski urad severne Irake je razposlal Ulsterju okrožnico, v kateri opozarja vsa, ki se bavijo z rejo kokoši, da se na milijone kokošjih jajec v deželi pragaodajo akvari samo radi tega, ker se ljudje ne držijo pravila, da se morajo gojiti kokoši od 1. maja dalje vsakega leta same, ločene od petelinov!

Maček sreči Oceana. Ameriški parnik, "Sud-Americano" se je na poti iz New Yorka v Cherbourg ustavil aredi Oceana, da reši ladjskega ... mačka "Olafa". Potikal se je med potniki na krovu. Neka dama ga je vzela v naročje in mu kanala morje. Potem se je ladja razbala, dama je zakričala, maček pa se je svernil v morje. Zaman se je oprijemal s krepilji jeklene stene ladje. Kapitan je ustavil stroje, čim so mu sporočili nevarost. Spustili so čoln s častnikom in šestorico mornarjev. Maček je pogumno plaval ves čas, dokler ni prišla pomoč. V celnem je zamudil parnik s to rektivno dve uri časa. Doma je dobil kapitan ukor od ladjske družbe, a potniki so mu izročili zahvalno izjavo in baje dobi zlato svetinjo od ameriškega Društva za varstvo živali.

Organizmi terapija. Vodja berlinske kirurške klinike prof. Bler, znani reformator zdravljenja, se je med drugim zanimal za zanimivo teorijo, da je prvi vzrok kakšne bolezni v organih čisto pomankanje ali nepravilna sestava organskih hormonov. To teorijo je s svojimi učenci spremenil že tudi v praksu in ta praksa mu je dala prav. Za obolenja jeter in žolčnih organov je začel uporabljati n. pr. preparat iz štirih komponent svinskega jeter in žolčnih organov ter je dosegel a njim sijajne uspehe n. pr. pri kroničnem vnetju žolca, kolikah itd. Večina je dosegel popolno ozdravljenje v teku šestih ali osmih mesecev, če ne pa spetno izboljšanje objektivnega in subjektivnega pacientovega stanja.

Ti uspehi so napotili Blera in njegove učence do tega, da so razširili organsko terapijo tudi na živčne bolezni, paralizo, hrbtenično tuberkulozo, zastrupljenje s svincom itd. Tostvarni preparat vsebuje možgansko in živčno substanco in njegov učinek ojačujejo s minimalnimi dozami strihnina. Za Basedowako bolezen, raka in oslabeleži zaradi jetike so začeli uporabljati vbriganja živalske krvi, a sedaj študirajo problem organske terapije pri boleznih oblisti, želodca in črevesja.

Ali je mogoče spojenje z Marsom? Znani ameriški fizik dr. E. O. Hulburt je pred kratkim izjavil, da je spojenje z Marsom izključeno, ker je atmosfera Marsa takšna, da ne prepušča elektromagnetnih valov, slasti ne tako zvanih kratkih valov pod sto metrov, na katere so polagala največje upanje. Tako je zopet udarjena fantazija o spojitvi z Marsom.

Ljudoširski kirurg. Društvo narodov je lani poslalo zdravnika na Fidžijske otoke, kjer so baje trpeli prebivalci za nekimi nalezljivimi boleznimi. Ta odposlanec je našel na nekem otoku glavarja z imenom Suva, popolnega divjaka, ki je užival po vsem otočju sloves ... najprejnejšega kirurga. Seveda ni obiskoval nobene universe ter nima diplome. A ima toliko uspeha pri najtežjih operacijah, da se poslužujejo njegove pomoči tudi beli prebivalci otočja. Zdravnik je opazoval Suvo pri njegovi operacijski mizi in je moral priznati, da je vreden učence svojega očeta. Stari gospod je bil namreč mezar pri — ljudoširih. V starih lepših časih je imel to funkcijo, da je sledil za kosilo do ločene mrlice in kože.

Francoške zračne proge. Lani so izrabljali zračne proge iz Pariza v London, v Marseille, v Berlin, v Prago-Variavo-Carigrad (namerja se podaljšanje v Bagdad, nadalje Francija-Marok-Dakar-juha A m e r i k a (vsakdanja zveza Toulouse-Casablanca, tedenska med Dakarom in Buenos Airesom, uporaba študijskih hidroavionov med Senegalom in otočjem Zelena rtiča. Antibes-Ajaccio-Tunis-Bone. Marseille-Alger (dovoljeno pristajališče Palma de Majorca), Marseille-Sirija. Se leto se po možnosti otvorijo zveze: Francijo-Indikina in Francija-Madagaskar, Pepignan-Dakar (preko Barcelone, Alicante, spojeno s stranskimi progami na Oran, Malago, Agadir, Villacienosa), Paris-Madrid, Spanija-Spanjaka Guineja-Kanarski otoki, Barcelona-Zeneva (z dopustnimi postajami v Marsellu in Lyonu).

Musej za zračno plovbo. V Stuttgartu so osnovali ogromen muzej, ki bo nosil ime grofa Zeppelina in ki bo kazal razvoj namenske zračne plovbe. Zeppelinske delavnice so prepustile muzeju vse svoje zbirke, ki se nanašajo na njihov postopek in delovanje. Sto drugih podjetij za izdelovanje zračnoprometnega materiala in v mnogo organizacij bo muzejke zbirke izposlojilo. Muzej bodo otvorili za javnost v maju prihodnjega leta.

HIŠA NA PRODAJ.

Ker zapustimo mesto, prodamo fino iz opeke sidano, štirisobno hišo, kuhinjo v pritličju, sapt porč, velika garaža, tri velika sadna drevesa, grmovje in cvetlice. Prodamo za nizko ceno. Oglasiite se na: 2637 So. Cuyler Ave., Berwyn, Ill. — (Adv.)

Za ljudi s slabim želodcem.

Nepredstavljivi je vzrok velike revščine in slabega zdravja in tudi, ki izhaja iz tega, da bi se morali posvetiti s človeškim, ki so jeli Nuga-Tone, Napredni, Muz, J. H. Blah, Ohlavska, Eia. V vsaki uri bi se imelo soto hudo bolno želodca. Boleži so: "Vse kar jedem, se ne vstavlja s mojim želodcem." Ampak odhaj je vasa Nuga-Tone, lahko je, kar potrebni in lahko vse prebravi.

Taka čustva bi morali dati vsaki tudi drugi, ki trpi na boleznih, nezmožnosti, da bi imeli Nuga-Tone, da tako lahko ustvarijo zadovoljni veselje in zdravje. Nuga-Tone proizvaja tako dobre uspehe, ker je izredno preprosta in enostavna in jo je lahko vsi v vsaki uri, VI. lahko kupijo Nuga-Tone, ki so se zdravili na prvih ali na jih na vse narode od izbranih trgovcev na delu. (Adv.)

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA.

Izdaja svoje publikacije in se posebno list Prosveta na koristi, ter potrebuje agitacije svojih društev in članstva in se propagando svojih idej. Nihakar pa ne sa propagando drugih podpornih organizacij. Vanka organizacija ima obliko svoje glasila. Torej agitatorni dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

SEST DNI PREKO OCEANA

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

FRANCE, 15. avg. - 2. sept.

(ON jeličel) (S. P. M.)

Illo de Franco, 20. avg. - 6. sept.

(T. P. M.)

PARIS, 27. avg. - 13. sept.

(ON jeličel)

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

Načrtujejo se zračni preleti po svetu.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (June 30-29) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejme, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naki zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani SNPJ doplačajo \$4.80 za leto, za pol leta \$2.40.